

Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського
Факультет дошкільної і початкової освіти імені Валентини Волошиної
Кафедра дошкільної освіти

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ ПЕДАГОГА В КОНТЕКСТІ НАСТУПНОСТІ ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

IX Міжнародної науково-практичної
Інтернет-конференції
(наукове електронне видання)

Випуск 14

Вінниця 2025

Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського
Факультет дошкільної і початкової освіти імені Валентини Волошиної
Кафедра дошкільної освіти

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ ПЕДАГОГА В КОНТЕКСТІ НАСТУПНОСТІ ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

**Збірник матеріалів
IX Міжнародної науково-практичної
Інтернет-конференції**
у рамках проєктів Еразмус + Jean Monnet : Module
101085267 — SEEDUE4UA — ERASMUS-JMO-2022-HEI-TCH-RSCH
101085524 — EcoEdEU — ERASMUS-JMO-2022-HEI-TCH-RSCH
101085248 — PEGEU — ERASMUS-JMO-2022-HEI-TCH-RSCH
(наукове електронне видання)

Випуск 14

Вінниця 2025

Рекомендовано до друку вченою радою факультету дошкільної і початкової освіти імені Валентини Волошиної Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (протокол № 9 від 23.04.2025 року)

Редакційна колегія:

Бадіца М.В.	кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної освіти ВДПУ імені Михайла Коцюбинського
Карук І.В.	доктор філософії (PhD), доцент кафедри дошкільної освіти ВДПУ імені Михайла Коцюбинського
Колеснік К.А.	доктор філософії (PhD), доцент, доцент кафедри дошкільної освіти ВДПУ імені Михайла Коцюбинського
Колосова О.В.	кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної освіти ВДПУ імені Михайла Коцюбинського
Король А.В.	доктор філософії (PhD), доцент кафедри дошкільної освіти ВДПУ імені Михайла Коцюбинського
Кривошея Т.М.	кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри дошкільної освіти ВДПУ імені Михайла Коцюбинського (<i>голова редакційної колегії</i>)
Пахальчук Н.О.	кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної освіти ВДПУ імені Михайла Коцюбинського
Перетяга Л.Є.	доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри дошкільної освіти ВДПУ імені Михайла Коцюбинського
Савчук З.С.	кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної освіти ВДПУ імені Михайла Коцюбинського
Шикиринська О.В.	кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної освіти ВДПУ імені Михайла Коцюбинського

Рецензенти:

Дичківська І. М., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри дошкільної педагогіки і психології та спеціальної освіти імені проф. Т. І. Поніманської Рівненського державного гуманітарного університету.

Цвєткова Г. Г., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри дошкільної освіти Українського державного університету імені Михайла Драгоманова.

A 43 Актуальні проблеми формування творчої особистості педагога в контексті наступності дошкільної та початкової освіти: збірник матеріалів IX Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції (Вінниця, ВДПУ імені Михайла Коцюбинського, 26-27 березня 2025 р.) / за ред. Т.М.Кривошеї; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, факультет дошкільної і початкової освіти імені Валентини Волошиної. Вінниця, 2025. Вип. 14. 320 с.

A 43 Actual problems of the teacher's creative person forming in the context of continuity of preschool and primary education: Collection of the IX International Scientific Internet Conference (Vinnytsia, Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University, 26-27 March 2025) / ed. T. Kryvosheya; Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University, Faculty of Preschool and Primary education. Vinnytsia, 2025. Issue 14. 320 p.

До збірника включені наукові статті з актуальних проблем професійно-творчої підготовки педагогів у контексті завдань реалізації наступності дошкільної та початкової освіти, які підготовлені викладачами і здобувачами вищої освіти України та зарубіжжя у межах наукового співробітництва.

Матеріали збірника адресовані викладачам і студентам ЗВО, педагогічним працівникам початкової школи та закладів дошкільної освіти, а також усім, хто цікавиться питаннями навчання й виховання дітей.

The collection includes scientific articles on actual issues of professional and creative training of teachers in the context of the tasks of implementing the continuity of preschool and primary education, prepared by teachers and students of Ukraine and the foreign countries within the framework of scientific cooperation.

The publication is oriented on lecturers and students of universities, teachers of primary school and institutions of preschool education, and everyone who is interested in problems of education and upbringing of children.

Статті публікуються в авторській редакції.

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. ТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ ПЕДАГОГА В КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАВДАНЬ ПЕРСПЕКТИВНОСТІ Й НАСТУПНОСТІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ТА ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....	9
Котик Марина. Музична театралізація як засіб розкриття творчого потенціалу дітей у системі дошкільної та початкової освіти	9
Мальов Сергій. Підготовка майбутніх педагогів до формування естетичної компетентності дітей в контексті дошкільної та початкової освіти	12
Марусик Анастасія. Креативні технології формування англійської комунікативної компетентності молодших школярів в позаурочній діяльності.....	16
Старовойт Леся. Інноваційні підходи до творчої діяльності педагога в умовах наступності дошкільної та початкової освіти.....	19
Шпак Тетяна. Педагогічні умови формування готовності дітей старшого дошкільного віку до навчання в школі.....	22
Юрченко Ольга. Перша навчальна книга дитини як відображення культури народу і основа морального виховання в Україні XVIII століття	25
Ярмошкіна Майя, Добролюбова Наталія. Розвиток логіко-математичної компетентності дітей дошкільного віку у процесі забезпечення наступності між дошкільною та початковою освітою.....	30
РОЗДІЛ 2. ТВОРЧИЙ ПІДХІД ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ЯК ПЕРЕДУМОВА ОСОБИСТІСНОГО ЗРОСТАННЯ ДИТИНИ.....	34
Kolesnik Kateryna, Karuk Inna. Psychological and pedagogical principles of the formation of preschoolers' communicative competence in the process of organized and independent activity.....	34
Волос Тетяна. Розвиток моральної компетентності дітей старшого дошкільного віку....	36
Гайдучок Ірина. Особливості розвитку монологічного мовлення дітей старшого дошкільного віку.....	40
Гончарук Ольга. Творчість і творчі здібності дітей дошкільного віку: дефінітивний аналіз...	43
Грабівська Ольга. Використання творчих методів у проєктній діяльності для розвитку комунікативних навичок дітей дошкільного віку.....	45
Григор'єв Сергій. Особливості математичного розвитку дітей дошкільного віку в сучасних умовах.....	48
Гриценко Євгенія. Важливість інтеграції STEM-компонентів у повсякденну діяльність дитини	50
Громченко Кароліна. Педагогічні умови використання казок В.Сухомлинського у вихованні відповідальності дітей середнього дошкільного віку.....	51
Дунаєва Олена. Інноваційні технології як засіб розвитку пізнавальної активності старших дошкільників на заняттях з математики.....	54
Дячук Анастасія. Шляхи естетичного виховання дітей старшого дошкільного віку.....	56
Заєць Леся. Ігрова діяльність як джерело виховання природничо-дослідницької культури дітей шостого року життя.....	59
Іщенко Людмила. Дитячо-батьківські взаємини як чинник формування обдарованої дитини.....	62
Каменчук Карина. Педагогічні технології як засіб формування ціннісних орієнтацій	65

забезпечення якісної освіти в умовах нової української школи	
Імбер Вікторія. Вивчення фінансових понять у початковій школі: аспект наступності ..	137
Коваленко Катерина. Діяльнісна математика в початковій школі.....	139
Комарівська Надія. Забезпечення контролю за самостійною діяльністю здобувачів вищої освіти в структурі навчально-виховного процесу.....	142
Олександр Кушнір. Можливості використання штучного інтелекту в початковій освіті	145
Лавренюк Аліна, Любчак Людмила. Умови організації освітнього середовища групи продовженого дня в контексті ідей нової української школи	150
Лісіна Лариса, Коломоєць Ганна. Сучасні інструменти оцінювання	152
Мозуль Ірина. Як творчий учитель може перетворити звичайний урок на справжню освітню пригоду	156
Науменко Анастасія. Міжпредметна інтеграція як ефективний інструмент розвитку критичного мислення здобувачів початкової освіти	159
Пасіула Анастасія. Умови розвитку творчості в молодших школярів з порушеними соціальними зв'язками	162
Подольян Тетяна. Побудова занять з образотворчого мистецтва на інтегративній основі як педагогічна умова формування в молодших школярів естетичного сприймання	166
Польняк Ольга. Педагогічні умови формування арттерапевтичної культури учнів початкової школи	168
Прохніцька Ярослава. Шляхи розвитку зв'язного мовлення учнів школи I ступеня на уроках української мови	172
Рябець Олександра. Методика впровадження технології едьютейнмент на уроках «Я досліджую світ» в початковій школі	174
Федорчук Наталія. Гуманізм як пріоритет фахової підготовки майбутніх вчителів початкових класів	178
Франчук Наталія, Полупан Єлизавета. Лінгводидактичний аспект навчання молодших школярів морфеміки	182
Шеремет Ольга. Особливості інтеграції штучного інтелекту в мовну освіту молодших школярів	185

РОЗДІЛ 4. ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИЙ КОНТЕКСТ ПІДГОТОВКИ ТВОРЧИХ ПЕДАГОГІВ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ..... 188

Бабюк Тетяна, Каньоса Наталія. Психолого-педагогічний аспект практичної підготовки здобувачів вищої освіти спеціальності дошкільна освіта	188
Басюк Наталія. Керування емоціями як основа формування мотивації до навчання у майбутніх учителів початкової школи	192
Брилін Борис, Тодосієнко Наталія. Сучасні підходи до формування творчої особистості вчителя музичного мистецтва в контексті євроінтеграції	194
Ватаманюк Галина. Педагогічні умови формування творчої активності майбутніх педагогів закладів дошкільної і початкової освіти	199
Виговська Ольга. Державно-суспільний контекст підготовки творчого вчителя: реалії та перспективи вищої педагогічної освіти	203
Кіт Галина. Творчий розвиток майбутнього вчителя початкової школи: відображення сучасних засад Європейського Союзу.....	217
Коробов Михайло. Формування фасилітаційної компетентності майбутніх фахівців як запорука творчої педагогічної діяльності	224
Проц Марта. Шляхи формування творчої компетентності майбутніх учителів	228

Природознавство та мистецтво

Театралізуйте ситуації у групах.

1. Незнайомець постукав у двері й просить впустити його до помешкання.
2. Вам телефонує незнайомка й розпитує про дорослих членів родини.

139

Подане завдання на театралізацію ситуацій розкриває питання безпеки та критичного мислення в умовах реальних життєвих ситуацій. Воно демонструє ефективність міжпредметної інтеграції природознавства та мистецтва на уроках у початковій школі, розвиваючи в учнів навички аналізу, комунікації та усвідомлення особистої безпеки.

Отже, міжпредметна інтеграція є ефективним інструментом розвитку критичного мислення здобувачів початкової освіти. Завдяки поєднанню змісту різних дисциплін молодші школярі не лише глибше засвоюють навчальний матеріал, а й розвивають аналітичні навички, уміння аргументувати власну позицію та застосовувати знання у нестандартних ситуаціях. Інтегровані уроки та проєктна діяльність сприяють формуванню системного мислення, дослідницької активності та здатності до самостійного ухвалення рішень. Використання міжпредметної інтеграції у початковій школі робить освітній процес більш цілісним, практикоорієнтованим і здатним підготувати учнів до викликів сучасного світу.

Список використаних джерел

1. Гільберг Т., Тарнавська С., Павич Н. Я досліджую світ: підруч. для 4 кл. закл. заг. серед. освіти (у 2-х ч.) : ч. 2. Київ : Генеза. 2021. 160 с.
2. Петрик К. Ю., Коваль К. В. Міжпредметна інтеграція як ефективний засіб формування іншомовної комунікативної компетентності здобувачів початкової освіти. *Science, innovations and education: problems and prospects*. Abstracts of the 14th International scientific and practical conference (August 25–27, 2022). CPN Publishing Group, Tokyo, Japan. 2022. pp. 237–240. URL : <https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2022/08/SCIENCE-INNOVATIONS-AND-EDUCATION-PROBLEMS-AND-PROSPECTS-25-27.08.22.pdf>
3. Шквир О. Критичне мислення молодших школярів: сутність і особливості. *Молодь і ринок*. 2019. №4 (171). С. 27–31.
4. Якимчук А., Колупасєва Т. Нова українська школа: інтеграційний підхід у початковій загальній освіті. *Наука, освіта, суспільство очима молодих*, 2019. С. 165–167.

УМОВИ РОЗВИТКУ ТВОРЧОСТІ В МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ З ПОРУШЕНИМИ СОЦІАЛЬНИМИ ЗВ'ЯЗКАМИ

Анастасія Пасіула, здобувач ступеня вищої освіти «магістр»

Науковий керівник: Т. Яковишина, кандидат педагогічних наук, доцент,
Рівненський державний гуманітарний університет (Україна)

CONDITIONS FOR THE DEVELOPMENT OF CREATIVITY IN PRIMARY SCHOOLCHILDREN WITH DISRUPTED SOCIAL RELATIONS

Anastasia Pasiula, master's student

Rivne State University of the Humanities (Ukraine)

Анотація. Наукова розвідка розкриває проблему розвитку творчості у молодших школярів з порушеними соціальними зв'язками. Аналізується зміст поняття «творчість» та забезпечення якості освітнього процесу для здобувачів з особливими освітніми потребами. Виокремлено педагогічні умови розвитку творчості дитини молодшого шкільного віку з

обмеженими соціальними зв'язками та зроблено висновок про її важливість у процесі самовдосконалення здобувачів.

Ключові слова: дитина з порушеними соціальними зв'язками, початкова школа, творча діяльність, творчість.

Abstract. The scientific research reveals the problem of developing creativity in junior schoolchildren with disrupted social relations. The content of the concept of 'creativity' and ensuring the quality of the educational process for students with special educational needs is analysed. The pedagogical conditions for the development of creativity of a primary school child with limited social ties are highlighted and a conclusion is made about its importance in the process of self-improvement of students.

Key words: child with impaired social relations, primary school, creative activity, creativity.

Сучасний заклад загальної середньої освіти з огляду на завдання реформування освіти в Україні покликаний готувати творчу особистість, здатну до вирішення проблем, діяти та приймати рішення в умовах невизначеності. Тому проблеми формування творчої особистості здобувачів початкової школи в процесі навчання набувають на сьогоднішній день особливої актуальності, що підтверджується у дослідженнях О. Барної, О. Жигайло, Є. Заїки, В. Качур, О. Кульчицької, Н. Мусіяки, В. Павленко, В. Прит, А. Фрадинської, Т. Яновської. На сучасному етапі спостерігається підвищений інтерес до проблем виявлення та розвитку творчості та творчих здібностей дітей з обмеженими соціальними зв'язками, а також умов їх виховання на рівні закладу загальної середньої освіти та сім'ї.

У сучасній науці існує багато різних визначень поняття «творчість». Розглядаючи різні трактування поняття «творчість», можна визначити спільні ознаки, що виділяються більшістю дослідників: процес діяльності, внаслідок якого створюються нові об'єкти та духовні цінності (В. Моляко) [7], самовираження (І. Біла) [1], мислити оригінально, нестандартно, незвично (О. Видра) [2].

Визначення поняття «творчість» можна розглядати як характеристику діяльності, яка виступає в особливому її виді – діяльності в галузі мистецтва, літератури, науки, чи діяльності, що проходить шлях розвитку та вдосконалюється, переходить на новий, більш якісний рівень. В. Моляко наголошує, що випереджає творчу діяльність процес пізнання, засвоєння знання про предмет, який буде змінений [7].

На думку І. Білої, творчу діяльність варто розуміти не тільки як створення нових оригінальних продуктів, що мають високу суспільну цінність, але й ту діяльність в результаті якої набувається щось нове, оригінальне, що в тій чи іншій мірі виражає індивідуальні нахили, здібності та індивідуальний досвід [1]. О. Видра підкреслює, що в процесі творчої діяльності відбувається зміна реальності (створення культурних, духовних цінностей, нових прогресивніших форм управління, виховання) і самореалізація особистості, в ході якої пізнаються та вдосконалюються людські можливості [2].

Відповідно до поглядів С. Максименка, творчість є людською діяльністю зі створення якісно нових матеріалів та духовних цінностей. Для цього людині потрібна сукупність властивостей та якостей, що дають змогу успішно здійснювати діяльність творчого характеру, шукати оригінальні, нестандартні рішення у різних її видах [6].

Н. Ільїна та С. Мисник вказують, творчість передбачає створення продукту, що відрізняється новизною, оригінальністю, унікальністю, що передбачає наявність у людини, що його створює певних здібностей, мотивів, знань і умінь [5].

В. Прит, А. Фрадинська зазначають, що діти з обмеженими соціальними зв'язками теж мають різні здібності, таланти, як і їхні однолітки, тільки для їх розвитку потрібна спеціальна допомога та підтримка [9].

Найважливішою умовою розвитку творчості дітей молодшого шкільного віку з обмеженими соціальними зв'язками С. Загурська передбачає створення для них спеціального корекційно-розвивального середовища, що забезпечує адекватні умови та рівні з

однолітками можливості для отримання освіти. Необхідна організація низки заходів щодо вирішення цього питання [4].

В якості основних завдань, які необхідно розв'язати при організації корекційно-розвивального середовища виокремлюють створення педагогу умови для роботи, розробка програм розвитку творчості молодших школярів із обмеженими соціальними зв'язками, педагогічна діагностика, забезпечення творчого розвитку, створення умов успіху, організація конкурсів, вікторин, виставок за участю дитини.

Створення педагогу умови для роботи передбачає науково-педагогічний супровід, допомогу та підтримку. Щоб розвивати творчість дітей, вчитель сам має бути яскравою та творчою особистістю, прагнути до саморозвитку та самовдосконалення, відкриття нових методів та форм творчого спілкування, застосування нових технологій.

Розробка програм розвитку творчості молодших школярів із обмеженими соціальними зв'язками дуже важлива, адже найбільшого успіху у розвитку дитини можливо досягти тоді, коли є програма, що відповідає її потребам та можливостям. Тому, на думку Н. Пов'якель та Т. Розової, розвиток та підтримка творчості молодших школярів з обмеженими соціальними зв'язками є спільною роботою психолога, педагогів та батьків. Важливо програмно визначити основні завдання та напрями роботи з дітьми [8].

За словами Л. Дерев'яної, педагогічна діагностика проводиться для того, щоб визначити рівень розвитку творчих потенціалів в дітей із обмеженими соціальними зв'язками. Вона здійснюється з допомогою різних методів дослідження. Проведення первинної педагогічної діагностики забезпечить розв'язання таких завдань як виявлення дітей із творчими здібностями, здійснення диференційованих та індивідуальних підходів до творчого розвитку та виявлення обдарованості у дитини [3].

Забезпечення творчого розвитку здійснюється через різноманітні види творчої діяльності. Як зазначають В. Прит, А. Фрадинська, завдання педагога полягає в тому, що створювати оптимальні умови для виховання творчої особистості, пропонувати різноманітні творчі завдання у порядку наростання складності, постійно знаходити оптимальні навантаження для дітей, тим самим заохочувати ініціативу, активність, даючи змогу дітям розвиватися самостійно, висловлювати свої творчі ідеї, підтримувати подолати труднощі допомагаючи розвивати волю дитини, її уяву, поважаючи інтерес дитини [9].

За словами Л. Дерев'яної, для створення умов успіху педагог повинен застосовувати сукупність педагогічних засобів, що сприяють формуванню адекватної, досить високої самооцінки, яка б стимулювала молодших школярів до діяльності. Застосування різноманітних прийомів та технологій покликане забезпечити появу в дитини відчуття себе визнаною і затребуваною. Таким дітям необхідне визнання їхнього успіху. Тому створення ситуацій успіху – необхідна умова у розвиток обдарованості [3].

На думку В. Прит та А. Фрадинської, для розвитку творчості дітей з порушеними соціальними зв'язками необхідна організація конкурсів, вікторин, виставок за участю дитини. Проведення таких заходів сприятиме розвитку особистісних особливостей самої дитини, її самоставлення та самоповагу, віру у свої можливості, готовність до подолання труднощів. Такий підхід допоможе дитині знайти себе, знайти можливості для самореалізації. У процесі самореалізації дитина вдосконалює свої творчі навички, позитивна динаміка дає їй змогу ставати успішною в сфері, де вони розвивається, і відчувати внутрішнє щастя, самозадоволення особистих потреб [9].

Як вказують В. Прит та А. Фрадинська, грамоти, дипломи, сертифікати, отримані дітьми з обмеженими соціальними зв'язками на різноманітних конкурсах, виставках, фестивалях, є підтвердженням того, що кожна дитина затребувана, має творчі здібності [9].

Розглянемо педагогічні умови розвитку творчості дітей молодшого шкільного віку з обмеженими соціальними зв'язками. На думку Л. Дерев'яної, кроком до успішного розвитку творчості у дітей з обмеженими соціальними зв'язками стає робота над впровадженням у освітній процес вправ (фізичні, ігрові) та завдань, спрямованих на розвиток дрібної моторики [3].

Другою умовою розвитку творчості дитини молодшого шкільного віку з обмеженими соціальними зв'язками Н. Пов'якель та Т. Розова називають створення благополучної обстановки, яка має бути спрямована на випереджальний розвиток. Ці діти потребують особливої уваги, тому важливо розуміти, що дитина в умовах турботи, підтримки починає проявляти себе активніше. Необхідне таке середовище, яке стимулювало б дітей до творчої діяльності [8].

Третя умова розвитку творчості дитини з обмеженими соціальними зв'язками, за словами С. Загурської, потребує виявлення дитиною максимального напруження та зусиль, що потребують цілеспрямованості, терпіння, вміння подолати перешкоди [4].

Отже, творчість відіграє у житті молодших школярів з обмеженими соціальними зв'язками особливу роль. Будь-яке, навіть незначне, досягнення дитини молодшого шкільного віку з обмеженими соціальними зв'язками має колосальне значення для її подальшого розвитку. Наявність творчого хобі чи розваги за підтримки зі сторони батьків та педагогів сприятиме розвитку високоінтелектуальної та творчої особистості дитини, які допоможе визначити таланти та стимулювання до нових успіхів. Тому прагнення розвитку творчості молодшого школяра з обмеженими соціальними зв'язками є одним із актуальних завдань системи освіти. Оскільки діти виявляють підвищену активність у пошуку нових знань і відчуттів, то педагогам слід надати їм цю допомогу, тобто сприяти їхньому особистісному та творчому розвитку.

Список використаних джерел

1. Біла І. Психологія дитячої творчості. Київ: Фенікс, 2014. 136 с.
2. Видра О. Багатовимірний цілісний підхід до психології обдарованості і творчості особистості. *Актуальні проблеми психології*: зб. наук. пр. Інституту психології імені Г. Костюка НАПН України. Київ-Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка. 2015. Вип. 11. Т. VI. С. 41-47.
3. Дерев'яна Л. Роль креативних освітніх методик у процесі творчої самореалізації особистості. *Наукові записки ТНПУ. Серія: Педагогіка*. 2019. № 2. С. 12-14.
4. Загурська С. Розвиток креативності як психолого-педагогічна проблема сучасної освіти. *Народна освіта*. 2020. № 1 (40). URL: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=6028
5. Ільїна Н., Мисник С. Загальна психологія: теорія та практикум. Суми: Університетська книга, 2017. 464 с.
6. Максименко С. Загальна психологія. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 272 с.
7. Моляко В. Творчий потенціал людини як психологічна проблема. *Обдарована дитина*. 2013. №. С.2-9.
8. Пов'якель Н., Розова Т. Практична психологія креативності: Навчальний посібник [для студентів психологічних спеціальностей]. Київ: Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2015. 321 с.
9. Прит В., Фрадинська А. Особливості розвитку креативності у дітей молодшого шкільного віку. *Збірник наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна»*. 2016. № 12. С. 156-159.